

Susanna Alakoski har beskrivit pjäsen som "Ett familjedrama med humorskruv". FOTO: PRIVAT

–Varför ska man repetera det som är omöjligt hela tiden? Varför inte repetera det möjliga i stället, säger Susanna Alakoski om vår tids fixering vid det negativa.

–I dagens debatt talas det om immigrationen som ett problem. Men i ett historiskt perspektiv ser det annorlunda ut. Sverige har behövt sina inflyttare, säger Michaela Granit.

Susanna Alakoski

■ Debuterade 2006 med "Svinalängorna" som belönades med Augustpriset och blev film 2010. Har även skrivit romanen "Håpas du trifs bra i Fengelset" och dagboksessäerna "Oktober i Fattigsverige" och "April i Anhörigsverige", barnböcker och

ett flertal uppmärksammade antologier. Har belönats med en rad priser och utnämndes 2015 till vid Malmö högskola. Arbetar nu på ett romanprojekt med anknytning till immigration. "Laina och fåglarna" är hennes debut som dramatiker.

Michaela Granit

■ Regissör, manusförfattare och skådespelare. En av grundarna och av Teater Bouffons i Stockholm där hon även verkat som konstnärlig ledare. Arbetat internationellt som skådespelare

Theatre Complicite i London. Regisserat på bland annat Stockholms Stadsteater Göteborgs Stadsteater, Riksteatern, Dalateatern, Östgötateatern och Svenska teatern i Helsingfors.

På torsdag gör Susanna Alakoski debut som dramatiker när "Laina och fåglarna" har urpremiär på Scenkonst Sörmland i Eskilstuna.

–Det känns väldigt roligt. Jag är hedrad och jätteglad över att få sätta upp mitt första verk just i Eskilstuna med sin stora sverigefinska befolkning, säger Susanna Alakoski när vi ses tillsammans med regissören Michaela Granit en dryg vecka före premiären.

"Vi har alltid varit i rörelse"

Just nu är ensemblen mitt uppe i intensivt repetitionsarbete och för Michaela Granit betyder det arbete snudd på dygnet runt – medan Susanna Alakoski varvar premiärförberedelserna med ett nytt romanprojekt.

Författaren och regissören fann varandra när Michaela Granit anlätades för att sätta upp Alakoskis roman "Svinalängorna" för finska Wasa Teater och svenska Riksteatern.

Kemin klickade, ett givande samtal uppstod – och några år senare gjorde de teater av Alakoskis antologi "Lyckliga slut – sjutton berättelser om vardagsvåldet" på Uppsala stadsteater. När Scenkonst Sörmlands chef Maria Weisby visade intresse för ett samarbete nappade båda två.

För den ena funkar inte utan den andra, det betonar de.

–Att skriva dramatik är helt väsensskilt från att skriva en bok, säger Susanna Alakoski. I en pjäs måste finnas utrymme för gestaltning på scenen. Det är där Michaela kommer in. Hon kan fånga upp och vrida till det

så att texten funkar som pjäs. Det här har varit mycket svårare än att skriva en bok eftersom jag inte är van. Men nästa gång blir det lättare!

Du har fått mersmak?

–Ja, det har jag och det beror på vårt samarbete. Jag brukar bli irriterad när jag får mejl mitt i natten, men det blir jag inte när de kommer från Michaela.

Pjäsens tema är migration, ett ämne de båda fått i arv. Michaela Granits pappa kom till Sverige under andra världskriget, Susanna Alakoskis föräldrar arbetskraftsinvandrade på 1960-talet.

–Vi människor har alltid behövt flytta på oss. Platsen vi lever på är en tillfällighet. Vi har alltid varit i rörelse, så har det sett ut i tusen år och mer. Och vad är det som säger att vi inte om hundra, eller kanske fem år, blir klimatflyktingar, säger Micahela Granit vars farmor förlorade två bröder i kriget och tvingades fly från sitt hemland Ryssland.

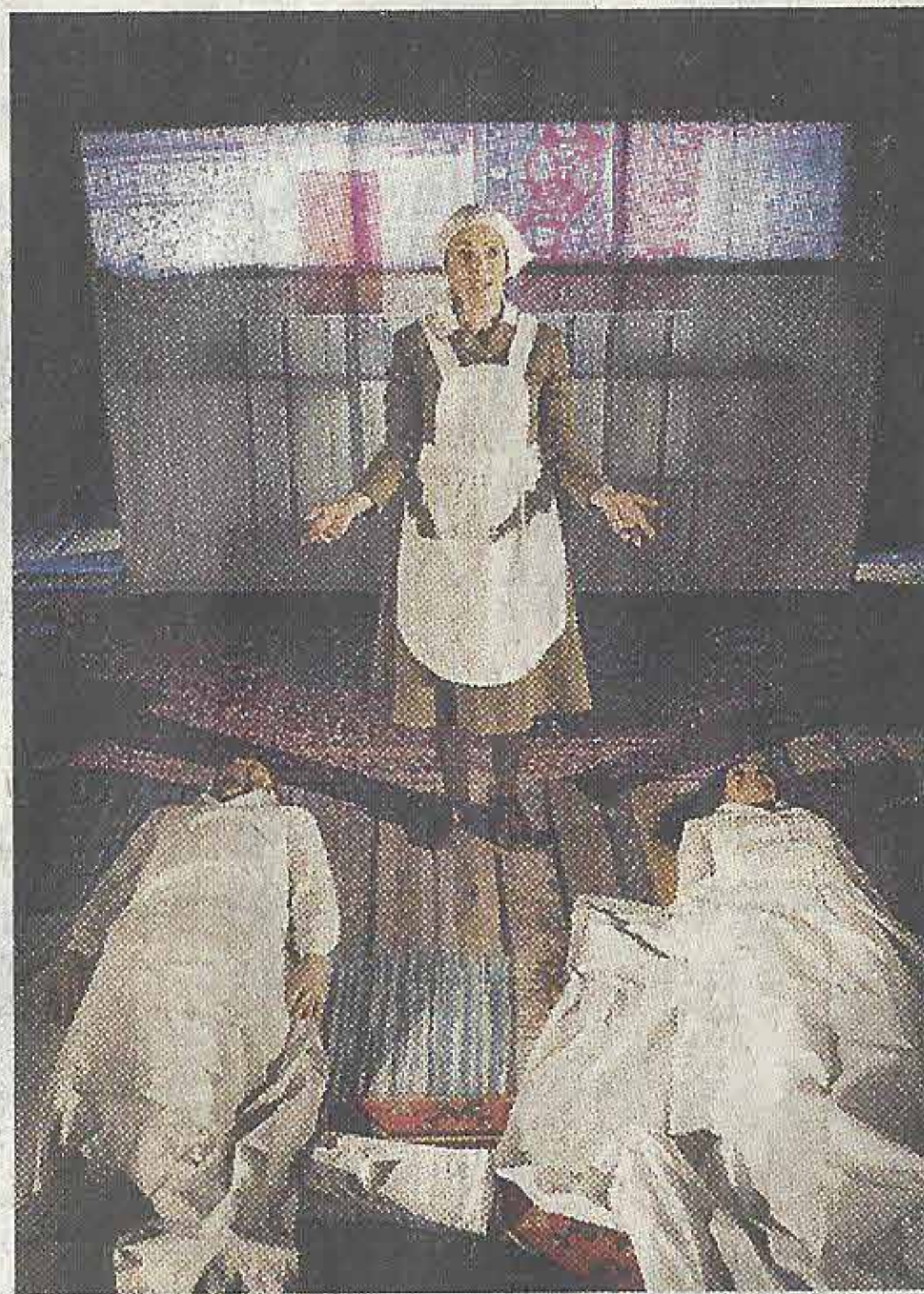
–Alla bär på historier om att förlora någon eller något. Ja, det är svåra, svarta ämnen. Men eftersom det är Susanna som

skrivit så är det samtidigt väldigt kul. Det är därför jag älskar henne författarskap. Komik och tragik går i varandra hela tiden. Precis som i livet. Vardagen pågår mitt i alla kriser. Folk slutar inte att bli förälskade eller läsa sagor för sina barn trots att tiderna är svåra.

Susanna Alakoski säger att hon har sin finska bakgrund med i allt hon skriver:

–För mig är det en ständig fond som varit helt avgörande för mitt skrivande. Den finska invandrargruppen är fortfarande Sveriges största och det ligger tonvis av erfarenhet i den berättelsen. Det är den rikaste av källor man kan använda som utgångspunkt för att skriva om immigration. Det har varit otroligt roligt att få arbeta med det materialet och jag tycker att jag alltid haft en frihjul i in i andra kulturer genom min finska bakgrund.

I centrum för "Laina och fåglarna" står de sverigefinska systarna Laina och Linda. Laina har gjort en klassresa och forskar om migration medan Linda arbetar som servitris. Syst-

"Laina och fåglarna" kretsar runt två sverigefinska systrar med olika syn på invandring och den tid de lever i. I pjäsen får de sällskap av bland annat det tyska hembiträdet, en italiensk arbetskraftsinvandrande och den evige vandraren.

FOTO: PRIVAT

rarna har olika syn både på sin gemensamma invandrarhistoria och på tiden de lever i. Pappa Risto försöker få sams på sina döttrar, men lyckas inte så bra. In i berättelsen kliver så småningom fler gestalter ur den svenska nutidshistorien; det tyska hembiträdet, italienska

ren som värvades hit när industrin gick på högvarv och flyktingkvinnan från Irak.

Susanna Alakoski säger att de figurerna dök upp under arbets gång och krävde att få ta plats. Kommenterar och ger perspektiv gör Tolir, den tusenåriga vandraren. Hans uppgift är att skapa fred på jorden – om han bara visste hur det skulle gå till.

–För den yttersta orsaken till flykten är alltid kriget, säger Susanna Alakoski. För vi vet hur man gör krig – men hur skapar man fred?

Också i Lainas och Lindas sverigefinska familj finns fördomar om invandrare trots att de själva kommit inflyttande. Susanna Alakoski säger att hon ser det som ett glapp i kommunikationen.

–Man menar inte illa, men det blir väldigt fel. För att laga glappet behövs en elektriker. Och då menar jag att elektriker står för kunskap som kan räta ut och ersätta fördomarna med vetenskap.

Under arbetet med pjäsen har Susanna Alakoski dykt i his-

torien omkring invandring och hon ser hoppfullt på framtiden:

–Bara för att något är svårt nu så betyder det ju inte att det inte blir bra sen. Mänskligheten har gått igenom många svåra perioder och tagit sig ur dem igen. På det lilla planet går vi igenom äktenskapskriser, skiljer oss och allt är svart – för att två år senare vara nygifta och kära. Historien går samma väg, det är ups and downs hela tiden. Jag jobbade själv med flyktingar på 1990-talet då vi tog emot många från Bosnien och Kosovo och oroade oss över hur allt skulle bli. I dag finns det väl ingen som längre talar om dem som ett problem.

Eva Axelsson
eva.axelsson@ekuriren.se
016-15 61 72

Foto: Niklas Holm
niklas.holm@ekuriren.se
016-15 62 97

